

INFORMACJA NA TEMAT REFERENDUM DLA OBSERWATORÓW WYBORÓW I INNYCH OSÓB KONTROLUJĄCYCH W DNIU WYBORÓW PROCES WYBORCZY

Notatka dotyczy sytuacji odmowy przez wyborców udziału w referendum ogólnokrajowym.

PODSUMOWANIE: TO KOMISJE, A NIE WYBORCY, MAJĄ OBOWIĄZEK OZNACZENIA W SPISIE WYBORCÓW, ŻE DANA KARTA DO GŁOSOWANIA, NP. KARTA DO GŁOSOWANIA W REFERENDUM, NIE ZOSTAŁA POBRANA.

W związku z tym warto zwracać uwagę na następujące sytuacje i w przypadku naruszania wytycznych stosownie interweniować:

1. Odmowa przyjęcia karty do głosowania w referendum.

Co mówią wytyczne PKW (pkt 50):

„W przypadku gdy wyborca podczas odbioru kart do głosowania odmówi przyjęcia jednej albo dwóch z nich, wydający karty członek komisji w rubryce spisu wyborców „Uwagi” czyni właściwą adnotację,

(...)

3) „bez referendum”;”

Wniosek dla obserwatorów:

To **obowiązek członka komisji, a nie wyborcy**, aby w spisie wyborców dodać adnotację „bez referendum”. W dniu wyborów obserwatorzy i inne osoby monitorujące proces wyborczy powinny pilnować czy członkowie komisji z automatu, bez wchodzenia w dyskusję, dokonują takiej adnotacji.

Członkowie komisji nie mogą namawiać do udziału w referendum.

2. Karty do głosowania w referendum pozostawione na terenie lokalu wyborczego.

Co mówią wytyczne PKW (punkty 52 i 102):

Aktualne wytyczne dla komisji mówią, że: "W przypadku gdy wyborca potwierdził odbiór kart do głosowania, odebrał karty i oddał je od komisji, a następnie wrócił do komisji w celu zwrócenia jednej lub więcej kart, komisja bezwzględnie odmawia ich przyjęcia"

"Gdyby wyborca mimo wszystko pozostawił kartę lub karty w lokalu wyborczym, komisja nie jest uprawniona do wrzucenia jej do urny wyborczej. W takim przypadku oddanej karty do głosowania nie uwzględnia się w obliczeniach. Oddaną kartę należy zapakować w odrębny pakiet, opieczetować go i opisać. Informację o oddaniu karty do głosowania należy odnotować we właściwym protokole głosowania".

Wniosek dla obserwatorów:

Wyborcy mogą z różnych powodów decydować się na pozostawianie pustych kart do głosowania w referendum na terenie lokalu wyborczego (np. na parapecie, stole komisji czy za osłoną zapewniającą tajność głosowania). Karty te powinny być przez komisję pakowane w odrębny pakiet, opieczetowane i opisane. Nie są one uwzględniane w obliczeniach (czyli nie zwiększają frekwencji w wyborach i referendum). **Dlatego należy pilnować czy komisja na bieżąco zbiera i poprawnie zabezpiecza pozostawione w lokalu puste karty.**

3. Próby nakłaniania do udziału w referendum przez członków komisji.

Takie próby są łamaniem ciszy wyborczej, a więc w związku z takim działaniem uprawnione jest wezwanie do lokalu policji.

Autor: Marek Tatała, kampania referendalna www.oreferendum.pl